

Oponentský posudok habilitačnej práce

Mgr. Ing. Zdeněk Smutný, Ph.D.

Názov posudzovanej habilitačnej práce vo forme vedeckej monografie: **Diskurz sociálnej informatiky – Metodologická východiska, myšlenkové školy a tematická koceptualizace**

Odbor: **Aplikovaná informatika**

Pracovisko: **Vysoká škola ekonomická v Prahe, Fakulta informatiky a statistiky**

Autor posudku: **prof. Ing. Ján Paralič, PhD. – profesor v odbore hospodárska informatika**

Predložená habilitačná práca má formu v tlačenej podobe vydanej vedeckej monografie. Oceňujem práve tento spôsob vydania habilitačnej práce, ktorý umožnil autorovi ukázať výborný prehľad v študovanej problematike, ako aj širší kontext informatických vied a ich metodologických prístupov. Bolo naozaj osviežujúce a poučné prečítať si súvislý ucelený text na tému sociálnej informatiky. Zvolenú tému habilitačnej práce považujem za veľmi aktuálnu, nakoľko informačné a komunikačné systémy a technológie prenikajú stále viac do všetkých záklutí ľudských životov a nemôžu byť skúmané iba izolované ako technické systémy. Práve naopak, ich vplyv na ľudí a spoločenstvá na rôznych úrovniach sa ukazuje ako klúčový a jeho pochopenie je v súčasnosti, dovolím si povedať, nedostatočné. Výskum v tejto problematike je o to dôležitejší, že vývoj informačných a komunikačných systémov a technológií napriek rýchlym tempom, a preto závery výskumov spred 20-30 rokov už môžu byť v niektorých prípadoch až irelevantné pre súčasné podmienky, ako to zdôrazňuje aj habilitant vo svojej monografii.

Predložená habilitačná práca je rozdelená do troch oddielov. Prvý oddiel poskytuje najširší kontext prezentovanej problematiky na úrovni pojmov technika a technológie vo všeobecnosti a ich chápanie ako zložky ľudskej kultúry v rámci vybraných filozofických názorov.

Druhý oddiel sa už zameriava na vývoj počítačových disciplín v hlavných regiónoch sveta, čo je celkom užitočný pohľad na lepsie pochopenie terminologických rozdielov v chápaniu informatických vied v rôznych krajinách sveta, vrátane Československa a Českej republiky. Za obsahovo najcennejšiu v tomto oddieli považujem časť venovanú metodologickým prístupom relevantným pre sociálnu informatiku. Autor sa najviac zameriava na metódu návrhu a rôznych aspektov výskumu artefaktov, ktoré sú typické aj pre oblasť sociálnej informatiky. V tejto časti by som uvítal hlbší rozbor aj ďalších používaných metód výskumu, ktoré viackrát autor spomína ako kvalitatívne a kvantitatívne metódy známe zo sociálnych vied.

Obsahovo a tematicky najbohatší je tretí oddiel, ktorý sa detailne venuje špecificky konceptu sociálnej informatiky. Pritom využíva rovnaký postup ako druhý oddiel pre počítačové vedy, t.j. začína podrobným predstavením jednotlivých regionálnych škôl sociálnej informatiky a následne predstavuje metodologické prístupy uplatňované v jednotlivých regionálnych školách, aby nakoniec autor predstavil vlastnú konceptualizáciu sociálnej informatiky a taxonómiu hlavných oblastí výskumu, ktorý je možné zahrnúť pod sociálnu informatiku. Pre jednotlivé identifikované kategórie výskumu uvádzajú aj konkrétné príklady výskumných prác, vrátane vlastných.

Jedným z cieľov predloženej monografie, ktorý si autor kladie, je preklenúť regionálne, resp. komunitné chápanie sociálnej informatiky podľa zaužívanej schémy tzv. modernej vedy, ktoré sa snaží jednotlivé vedné disciplíny medzi sebou striktne vymedzovať. Autor sa snaží vo svojej knihe takýto pohľad zmeniť podľa tzv. postmodernej vedy, v duchu ktorej si kladie otázku „Čo všetko môže byť sociálna informatika“? Jeho medzinárodné chapané diskurz k tomu rozhodne prispieva, aj keď významná časť knihy prezentuje práve jednotlivé regionálne školy sociálnej informatiky v rôznych častiach sveta.

V tejto súvislosti mám na habilitanta jednu otázku. Veľmi užitočný koncepčný pohľad na zameranie a charakter výskumných aktivít autor predstavuje na Obrázku 19 a v súvisiacom texte. Mohli by ste do tohto kvadrantu tak zhruba premietnuť, aké typy výskumu prevládajú na informaticky orientovaných pracoviskách VŠE a ktoré metódy výskumu preferujete Vy osobne?

Prínosy predloženej habilitačnej práce vidím v prvom rade pre pedagogickú činnosť, lebo takéto ucelené dielo o problematike sociálnej informatiky podľa mojich poznatkov v českom ani slovenskom výskumnom slovenskom priestore doteraz neexistovalo. Kniha preto môže poslúžiť ako výborný materiál pre výučbu predmetov, resp. ich častí v magisterských a doktorandských študijných programoch v Čechách i na Slovensku. Práca má primárne sumarizujúci, prehľadový a analytický charakter, ale prináša aj nové vedecké poznatky najmä v časti 5.3, kde je autorom predstavená originálna tematická konceptualizácia sociálnej informatiky.

Publikačné výstupy autora habilitačnej práce a citačný ohlas na nich je podľa môjho názoru plne postačujúci pre úspešnú habilitáciu. Autor má celkovo tri publikácie v karentovaných časopisoch, 38 publikácií na Web of Knowledge a 33 v Scopuse a solídnny h-index 5 v oboch spomínaných renomovaných citačných databázach.

Celkovo po oboznámení sa s habilitačnou prácou Mgr. Ing. Zdeňka Smutného, Ph.D. aj s ďalšími verejne dostupnými informáciami, ako je zoznam publikácií a ich citačný ohlas, môžem konštatovať, že Mgr. Ing. Zdeněk Smutný, Ph.D. je odborne fundovanou osobnosťou v oblasti sociálnej informatiky a vybraných vedeckých metód informatických vied, so širokým rozhlľadom v tejto problematike, zaujíma vými vedeckými výsledkami a medzinárodným ohlasom. V zmysle výšie uvedeného preto po splnení všetkých ostatných požadovaných náležitostí

odporúčam,

aby Mgr. Ing. Zdeněk Smutný, Ph.D. bol vymenovaný za docenta v odbore Aplikovaná informatika.

V Košiciach, 31. mája 2021

prof. Ing. Ján Paralič, PhD.
Katedra kybernetiky a umelej inteligencie
Technická univerzita v Košiciach
Letná 9, 042 00 Košice
Slovenská republika